

dr hab. Mariusz Sielski

e-mail: zbsielsk@cvfronet.pl

Zleceniodawca recenzji:

Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* z dnia 14.03.2003 roku (Dz.U. nr 65, poz.595 z późniejszymi zmianami).

Dotyczy:

Uchwał Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z dnia 23 września 2015 roku:

- w sprawie wszczęcia, na wniosek Pana mgr. Daniela Rybaka z dnia 18 sierpnia 2015 roku, przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka (61/II/2014/2015)
- w sprawie wyznaczenia mojej osoby na recenzenta (64/II/2014/2015).

W świetle art. 6 ust. 1, 3 *Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* z dnia 14.03.2003 roku Rada Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi posiada uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Panią Dziekan Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi prof. dr hab. Irenę Wiselkę-Cieślak pisma z dnia 20 listopada 2017 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczenie mnie na recenzenta pracy doktorskiej Pana mgr. Daniela Rybaka na temat „Emocjonalność muzyki fortepianowej Nikolai Medtnera – implikacje stylistyczne na przykładzie wybranych sonat fortepianowych” została dołączona dokumentacja będąca integralną częścią wniosku.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Mgr Daniel Rybak urodził się 20 września 1988 roku w Sieradzu. W mieście tym w roku zdał egzamin maturalny, a dyplom ukończenia Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia w Zduńskiej Woli otrzymał w roku 2008 (klasa fortepianu dr. Witolda Holtza). Wyższe studia muzyczne odbył w łódzkiej Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w klasie fortepianu prof. Marii Koreckiej -

Soszkowskiej i dr. Witolda Holtza, które ukończył z wynikiem bardzo dobrym w roku 2013 otrzymując tytuł zawodowy: magister sztuki. W tym samym roku został uczestnikiem studiów doktoranckich łódzkiej uczelni muzycznej. Od roku 2014 mgr Daniel Rybak jest zatrudniony w charakterze nauczyciela w szkołach muzycznych w Kędzierzynie-Koźlu i Krapkowicach. W roku akademickim 2014/2015 pracował na stanowisku akompaniatora w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

W okresie studiów mgr Daniel Rybak brał udział w kursach mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych profesorów m. in. Andrzeja Jasińskiego, Olgę Rusinę, Petera Eflera, Adama Wodnickiego. Czynnie uczestniczył w festiwalach i konkursach muzycznych w kraju za granicą (Ukraina, Francja).

W roku 2014 dokonał nagrania dla firmy fonograficznej DUX wspólnie z klarncistą Mirosławem Kłysem i fagocistką Dorotą Cegielską transkrypcji Tria a-moll op.114 Johanna Brahmsa (DUX 1227).

Analizując dotychczasowy dorobek artystyczny zauważam, że ważne miejsce w działalności artystycznej mgr. Daniela Rybaka zajmuje kameralistyka.

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska Pana mgr. Daniela Rybaka „Emocjonalność muzyki fortepianowej Nikolaia Medtnera – implikacje stylistyczne na przykładzie wybranych sonat fortepianowych” to dzieło artystyczne zarejestrowane na nośniku elektronicznym (płyta CD) oraz opis tego dzieła.

Dzieło artystyczne zawiera trzy Sonaty wybrane przez doktoranta spośród kilkunastu dzieł Nikolaia Medtnera zawierających w tytule określenie tej formy: Sonata g-moll op.22, Sonata f-moll „Minacciosa” op.53 nr 2 i Sonata e-moll „Night Wind” op.25 nr 2.

Po wysłuchaniu tych dzieł w interpretacji Doktoranta stwierdzam, że mgr Daniel Rybak to artysta dysponującym bardzo dobrym warsztatem pianistycznym, który pomaga mu bez problemów przebrnąć przez niejednokrotnie skomplikowane i zawile problemy fakturalne prezentowanych kompozycji. Gra Pana mgr. Daniela Rybaka jest przejrzysta, klarowna i precyzyjna. Skupienie na prezentacji detali w żadnym przypadku nie zakłóca dbałości o jak najlepsze oddanie, niejednokrotnie oddalającej się od klasycznego rozumienia tej formy architektoniki Sonat. Mgr Daniel Rybak w warstwie fakturalnej bardzo dobrze operuje planami. Na podkreślenie zasługują logicznie i świetnie w czasie rozplanowane kulminacje. Pianista bardzo świadomie operuje pedałem, czasami nawet bardziej oszczędnie niż wskazywałby na to zapis nutowy. Drobne uwagi, na które moim zdaniem Doktorant mógłby jeszcze zwrócić uwagę to wyrazistrza pulsacja w przebiegach szesnastkowych, więcej gry *cantabile* w partiach melodycznych, długość i ciągłość brzmienia w fakturze akordowej i gra *en dehors*. W warstwie emocjonalnej oczekiwałbym miejscami większej dawki egzaltacji nieodzownej dla tego typu muzyki. Te uwagi, tylko na pozór krytyczne, w żadnym wypadku nie dezawuuują bardzo dobrego odbioru przeze mnie dzieła artystycznego. W interpretowanych kompozycjach warto podkreślić staranność

Doktoranta o oddanie w sposób niezwykle świadomy warstwy emocjonalnej dzieła, a więc uwypuklenie problematyki zawartej w temacie dysertacji.

Opis dzieła artystycznego to korespondujące zestawienie z omówionym powyżej dziełem artystycznym. Autor zawarł opis w czterech zasadniczych rozdziałach poprzedzonych krótkim wstępem, a zakończył równie lapidarnym podsumowaniem. Rozdział pierwszy to przybliżenie biografii Nikolaia Medtnera oraz próba scharakteryzowania jego sylwetki jako pianisty. W rozdziale drugim mgr Daniel Rybak wnika w problematykę roli ekspresji w procesie twórczym i wykonawczym (jak sam pisze – odtwórczym). Próbuje przybliżyć teorie dotyczące emocjonalności i ekspresji oraz ich znaczenie w muzyce. W tym celu przybliża czytelnikowi pewne pojęcia z zakresu psychologii i ujmuje je w krótkim rysie historycznym. Mgr Daniel Rybak stara się określić cechy osobowości artysty i ich wpływ na proces twórczy.

W rozdziale tym Autor charakteryzuje też rosyjską muzykę fortepianową uwypuklając jej główne cechy, w tym według niego najistotniejszą, którą określa jako „intensywną emocjonalność”. W rozdziale trzecim scharakteryzowana zostaje twórczość fortepianowa Nikolaia Medtnera od strony elementów dzieła muzycznego, które kompozytor w sposób wysmakowany wykorzystuje w procesie twórczym. Najbardziej trafnym określeniem użytym przez mgr. Rybaka w celu zwerbalizowania czynnika wyrazowego są słowa samego kompozytora, mówiące o sztuce jako wzniosłym uczuciu odwołującym się do doświadczeń ludzkości. Rozdział ten wieńczy próba uchwycenia percepcji twórczości Medtnera w czasach mu współczesnych i obecnych. Rozdział czwarty to bardzo dobrze od strony teoretycznej przeprowadzona analiza Sonat będących materiałem dysertacji. Brakuje mi w tym rozdziale pogłębionej analizy interpretacyjno-wykonawczej, w trakcie której Autor podzieliłby się osobistymi doświadczeniami w pracy nad dziełem artystycznym. Czytając jego opis nie zawsze miałem wrażenie korespondencji między warstwą słowną i muzyczną zawartą na płycie CD.

Osobiście drażni mnie zbyt duża ilość błędów stylistycznych, interpunkcyjnych oraz pisownia nazw i nazwisk obcojęzycznych, a także terminów muzycznych. Kilka wybranych przykładów: pisownia credo, tournée, Konserwatorium moskiewskiego (raz duże, raz małe litery), nazwiska kompozytorów, nazw miast (np. raz St.Petersburg, raz-sic!-Petrograd), łączenie nazw niemieckojęzycznych z angielskojęzycznymi (np. Eight Stimmungsbilder), określenia muzyczne takie jak przetworzenie, temat, łącznik od dużej litery, a także pewne kolokwializmy („dla publiki”). Można było uniknąć tego typu błędów przez staranniejszą korektę.

Mimo tych uwag stwierdzam, że opis dzieła został napisany w sposób jasny i klarowny. Doktorant posiada dużą wiedzę w zakresie poruszanej problematyki.

Konkluzja:

Praca doktorska Pana mgr. Daniela Rybaka prezentuje wysoki poziom artystyczny w zakresie wykonawstwa instrumentalnego, a także wykazuje pogłębioną wiedzę teoretyczną Autora i chęć prowadzenia badań w niesłusznie zaniedbanych obszarach sztuk muzycznych. Stanowi to istotny wkład tej pracy w rozwój dyscypliny

artystycznej: instrumentalistyka.

Niniejszym stwierdzam, że Doktorant wykazał się rzetelną techniką instrumentalną, posiada bogatą wiedzę teoretyczną i umiejętności do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób Doktorant sprostął założonemu zagadnieniu artystycznemu i spełnił wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską Pana mgr. Daniela Rybaka przyjmuję.

Kraków, dnia 25 stycznia 2018 roku